

Tuomme osaamisemme
ylivelkaantuneiden auttamiseen

Kela|Fpa[®]

Miksi Kela

- Velkaongelmaiset henkilöt ovat valmiiksi Kelan asiakkaita. Kela maksaa etuuksia kaikissa elämäntilanteissa. Kela on usein myös velkojana erityisesti pienituloisten velallisten osalta. Vuonna 2022 Kelan perintäasiakkaita oli noin 170 000 ja heistä noin 50 000 sai toimeentulotukea.
- Kelalla on kyvykkyydet hoitaa sosiaalista luototusta:
 - Kelalla on järjestelmä-, laina- ja takaisinperintäosaamista.
 - Kelassa toimeenpano on valtakunnallista, yhdenvertaista ja tehokasta.
 - Kela palvelee asiakkaita valtakunnallisesti palvelupisteissä, verkossa ja puhelimessa.
 - Kelalla on laajat tiedot asiakkaiden taloudellisesta kokonaistilanteesta.
- Kelan toimeenpanemana sosiaalista luototusta ja sen järjestelmiä voitaisiin hyödyntää tehokkaasti:
 - Asiakkaiden tukemiseen erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa.
 - Lääkkeiden vuosiomavastuun maksamiseen osissa.

Lääkkeiden vuosiomavastuun ositus ja sosiaalinen luototus

- Sosiaalista luototusta voitaisiin käyttää lääkkeiden vuosiomavastuun (600 e) maksamiseen useammassa erässä
 - Omavastuun osittamisesta ei tulisi lisää etuuskustannuksia, vaan tuki suuresta omavastuusta haittaa kokeville tulisi sosiaalisen luototuksen kautta maksuaikana.
 - Lääkkeiden vuosiomavastuun jakamiseen ei tarvittaisi erillistä järjestelmää.
 - Saman sosiaalisen luototuksen järjestelmän käyttö eri tarpeisiin vähentäisi merkittävästi Kelan järjestelmä- ja hallinnollisia kustannuksia.

Miten

Kela lisää tukeaan ylivelkaantuneille

1. Rakentamalla valtakunnallisen sosiaalisen luototuksen järjestelmät Kelan ja hyvinvointialueiden käyttöön
 - Rakentaminen kestää noin 2 vuotta ja maksaa noin 1 miljoonaa euroa.
 - Säästää kokonaisuudessaan kun hyvinvointialueiden ei tarvitse rakentaa itse ko. järjestelmiä.
2. Tekemällä sosiaalisen luototuksen kokeilun sellaisille Kelan asiakkaille, joille sosiaalinen luototus tuo joustoa arjen talousvaikeuksiin.
 - Sosiaalisen luototuksen pääoma riippuu kokeilun kohderyhmän laajuudesta.

3. Kokeilemalla sosiaalisen luototuksen yhteistyömalleja mm. Takuusäätiön ja hyvinvointialueiden kanssa

- Kokeilu esim. kahden hyvinvointialueen kanssa toisi lisää tietoa sosiaalisen luototuksen jatkokehittämiseksi.
- Tavoitteena tulee olla vaikuttavuuden, kustannustehokkuuden ja asiakastytyväisyyden lisääminen.
- Kokeiluun tulisi liittää vaikuttavuustutkimus.

4. Lisäämällä ylivelkaantuneiden tukea:

- Tehostamalla velkaongelmien varhaista tunnistamista.
- Lisäämällä ohjauksen ja neuvonnan vaikuttavuutta.
- Tiivistämällä yhteistyötä mm. talous- ja velkaneuvonnan, Ulosottolaitoksen ja Takuusäätiön kanssa.

Talousvaikutukset

- Varhainen tuki ennaltaehkäisisi monia yksilölle ja siten myös yhteiskunnalle kalliiksi tulevia ongelmia. Talousvaikutukset riippuisivat toteutustavasta, mutta tehokkaampi ja varhaisempi tuki olisi todennäköisesti talouden ja hyvinvoinnin kannalta kannattava investointi sekä yksilöiden, perheiden että yhteiskunnan näkökulmasta.
- Mahdollisen kokeilun kustannukset riippuisivat kokeilun laajuudesta ja toteuttamistavasta
- Sosiaalisen luototuksen järjestelmän rakentamisen kustannuksia voidaan arvioida vastaavien järjestelmien perusteella. **Järjestelmän rakentaminen maksaa noin miljoona euroa. Järjestelmän rakentamisaika on noin kaksi vuotta siitä, kun järjestelmän keskeiset toiminnallisuudet on määritelty.** Lisäksi tulee järjestelmien ylläpitokulut.
- Yhteiskunnalliset säästöt tulevat siitä, että 22 hyvinvointialueen järjestelmäkustannusten sijaan rakentamis- ja ylläpitokustannukset syntyvät vain yhdestä järjestelmäkokonaisuudesta.

Ulosoton suojaosan noston vaikutukset

- Ulosoton suojaosan nosto vähentää toimeentulotukimenoja ja toimeentulotukiasiakkaiden määrää.
- Ulosotossa oleville jää korotetun suojaosan johdosta käyttöön enemmän varoja (poikkeuksena toimeentulotukea saavat).
- Korkeampi suojaosa heikentää perintätulosta kaikkien velkojien osalta.
- Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittauksesta on erillinen työryhmämietintö lausunnolla. Mietinnössä on käsitelty vaihtoehtoisia tapoja muuttaa ulosmittauksen laskentatapaa.

Ehdotus hallitusohjelmakirjaukseksi:

Tehdään laaja yhteistyökokeilu mm. Kelan, hyvinvointialueiden, talous- ja velkaneuvonnan sekä Takuusäätiön kanssa. Annetaan Kelan rakennettavaksi sosiaalisen luototuksen edellyttämät asiakas-, maksu- ja takaisinperintäjärjestelmät hyvinvointialueiden käyttöön. Varataan järjestelmän rakentamiseen ja ylläpitoon tarvittavat resurssit.

Kiitos!

Kela|Fpa